

21 ביולי 2024
ט"ו בתמוז תשפ"ד

מר אביגדור קהלני
יו"ר המועצה הציבורית
מרכז זלמן שזר

לכבוד
מר מכלוף (מיקי) זוהר
שר התרבות והספורט

הנדון: דרישה למינוי חברים למועצת זלמן שזר וקריאה למניעת שינוי מהותו של מרכז זלמן שזר

שלום רב,

הננו מביעים בזאת מחאה חריפה על אופן התנהלותכם בשתי סוגיות מרכזיות הנוגעות למרכז זלמן שזר, ואנו דורשים בתוקף תיקון מיידי של מצב חמור זה.

1. עיכוב מכוון במינוי חברי מועצה:

חוק מרכז זלמן שזר מחייב את שר התרבות והספורט למנות חברים למועצת מרכז זלמן שזר. סעיף 6(5) לחוק קובע שעליו למנות "שני בעלי מעמד בשדה ההשכלה הגבוהה, מתחומים הקשורים למטרות המרכז, לפי המלצת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים". ב-25 בינואר 2024, בתגובה לבקשת השר, ועל פי החוק, המליץ נשיא האקדמיה על מינויים של שני חברי אקדמיה לחברים במועצה: פרופ' ישראל ברטל ופרופ' יורם בילו. המלצות אלו באו בעקבות התפטרותם של שני נציגים קודמים, אשר התריעו עם נשיא האקדמיה יחד על ליקויים חמורים בהתנהלות הנהלת המרכז ועל פגיעה מהותית במוסד מחקר חשוב בתולדות העם היהודי. להפתעתנו, לשכת השר מעכבת זה חודשים את המינויים למועצת המרכז, משיקולים פסולים וללא הצדקה. מדאיגה במיוחד היא העובדה שהתברר לנו שהשר אינו מעוניין במועצה לעומתית. התנהלות זו היא הפרה בוטה של חובותיו החוקיות של השר ומחייבת תיקון מיידי.

2. סטייה מוחלטת ממטרות המרכז:

על פי חוק מרכז זלמן שזר, סעיף 4, תפקידו של המרכז הם "לקדם את חקר תולדות העם היהודי בתפוצות ואת הפצתן", "לטפח את התודעה ההיסטורית היהודית ברוח מורשתו של זלמן שזר" ו"לשקף את אישיותו של זלמן שזר כנשיא המדינה ואת פועלו ומורשתו". ועוד בתפקידי מועצת המרכז על פי החוק (סעיף 8) "לקבוע את מדיניותו הכללית של המרכז ואת קווי הפעולה שלו" ו"לפקח על ביצוע קווי הפעולה של המרכז ותוכניותיו". הצהרתו המדאיגה של היו"ר, מר קהלני, על כוונתו לשנות את החוק ולהתאימו ליעד החדש – "הנחלת יהדות לעם ישראל" – הופכת את המרכז לכלי אידאולוגי, והיא בבחינת ניסיון להשתלטות על מוסד מחקר מכובד ולרמיסתם של החוק ושל המורשת האקדמית. התנהלות זו היא סטייה חמורה ממורשת זלמן שזר ומייעודו המקורי של המרכז, תוך כדי הפרה בוטה של אמון הציבור ופגיעה חמורה בקהילת המחקר האקדמית.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים רואה חשיבות רבה בפעילותו המחקרית המצוינת ורבת השנים של מרכז זלמן שזר למען קידום חקר תולדות העם היהודי וטיפוח התודעה ההיסטורית היהודית ברוח מורשתו של זלמן שזר. לאורך שנות קיומו של המרכז המליצה האקדמיה על חוקרי היסטוריה מהמעלה הראשונה בארץ ובעולם לחברות במועצתו כדי לקדם את פעילותו החשובה על פי המטרות הקבועות בחוק. בשבתם במועצה תרמו חוקרים אלה למרכז זלמן שזר תרומות משמעותיות ביותר, לאורך שנים רבות, והאדירו את המוניטין שלו בארץ ובעולם.

בהתחשב בשתי הסוגיות האלה, ונוכח המצב, אנו דוחקים בך, שר התרבות והספורט, למנות ללא דיחוי את כל חברי מועצת זלמן שזר, כולל שני החוקרים שעליהם המלצנו לפני כחצי שנה; לפעול מיידי ליישום מדויק של הוראות החוק

הנוגעות לפעילות המרכז ומטרותיו; לפעול להסרת כל יוזמה לשינוי חוק המרכז שאינה תואמת את ייעודו המקורי; להתחייב לשמירה על מעמדו של המרכז כמוסד מחקר מוביל בחקר תולדות העם היהודי.

חיוני להבטיח את המשך תרומתו המחקרית הייחודית של המרכז, אשר לאורך שנים העשיר את הידע בתחומו ושימש מקור השראה לחוקרים בארץ ובעולם. אנו מצפים לפעולה מהירה ונחושה בנושאים אלה, למען עתידו של מרכז זלמן שזר ולמען המשך פיתוח המחקר ההיסטורי בישראל.

בתקווה לתיקון מיידי של המצב החמור,

חברי מועצת האקדמיה

פרופ' דוד הראל, נשיא

פרופ' מרגלית פינקלברג, סגנית נשיא

פרופ' סרג'יו הרט, יו"ר החטיבה למדעי הרוח

פרופ' ידן דודאי, יו"ר החטיבה למדעי הטבע

פרופ' נילי כהן, נשיאת האקדמיה לשעבר

גב' גליה פינצ'י, מנהלת